

Nadere toelichting voorstel wijziging verordeningen

Risicoparagraaf

De nieuwe Wet werk en bijstand is op 1 januari 2012 in werking getreden. De Eerste Kamer is hiermee pas op 20 december 2011 akkoord gegaan. De aanscherping WWB vergt veel wijzigingen, zowel voor beleid als voor de uitvoering. De gemeente is dan ook niet bij machte geweest alle wijzigingen in een dergelijk kort tijdsbestek door te voeren.

De aangeboden verordeningen treden met terugwerkende kracht met ingang van 1 januari 2012 in werking. Hierbij wordt opgemerkt dat in de periode van inwerkingtreding tot datum publicatie geen beslissingen ten nadele van de belanghebbende genomen kunnen worden.

Voor de bestaande klanten die onder de WWB dan wel de WIJ vallen geldt dat er in de meeste gevallen een overgangstermijn is tot 1 juli 2012. Voor deze groep blijven de huidige regels dus tot 1 juli 2012 van toepassing. Voor de nieuwe aanvragen per 1 januari 2012 wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de wet en daar waar zaken niet in de wet zijn geregeld zullen we de beslissingen nemen op grond van de huidige verordeningen zover dit niet ten nadele van de belanghebbende is.

1. Afstemmingsverordening WWB, IOAW , IOAZ 2012

De afstemmingsverordening wordt in overeenstemming gebracht met de nieuwe WWB. De verordening is weer van toepassing op de doelgroep van de WIJ (personen van 18 tot 27 jaar). Dit brengt met zich mee dat er een aantal nieuwe bepalingen in de verordening zijn opgenomen waarvoor een maatregel opgelegd kan worden, te weten:

- Er wordt een aanvraag voor algemene bijstand ingediend binnen 4 weken na datum melding bij het UWV.
- De mogelijkheden naar scholing zijn onvoldoende onderzocht (art. 41 lid 4 WWB)
- Er wordt onvoldoende meegewerkt aan het opstellen, uitvoeren dan wel evalueren van een plan van aanpak (art. 44 a WWB)
- Het niet naar vermogen verrichten van door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden (art. 9, lid 1 onder c WWB).

Ook kan een maatregel opgelegd worden indien onvoldoende wordt meegewerkt aan onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden.

De verordening is slechts een richtlijn: de beoordeling van een gedraging in het individuele geval is altijd maatwerk. Er wordt gekeken naar de individuele omstandigheden van de cliënt.

Net zoals voorheen is ook in de nieuwe verordening opgenomen dat er bij het ontbreken van verwijtbaarheid geen maatregel van toepassing is. Ook is er een hardheidsclausule opgenomen in de verordening.

2. Toeslagenverordening 2012

Normensystematiek

De bijstandsuitkering kan bestaan uit 3 componenten: de norm (wettelijk bepaald),

de toeslag en de verlaging. De maximale toeslag bedraagt 20% van het wettelijk sociaal minimum. De WWB kent de mogelijkheid om de toeslag lager vast te stellen of de gezinsnorm te verlagen wegens het delen van noodzakelijke kosten van bestaan, de woonsituatie, het recentelijk beëindigen van een studie of voor 21- en 22-jarigen.

Uit de toeslagenverordening blijkt voor welke categorieën en op grond van welke criteria een verhoging of verlaging van de landelijke bijstandsnormen plaatsvindt.

Wijzigingen

- De huidige toeslagenverordening is geactualiseerd naar aanleiding van de wetswijzigingen per 1 januari 2012. Zo is de nieuwe definitie van 'gezin' die in de WWB wordt gehanteerd opgenomen: het inkomen van inwonende meerderjarige kinderen is niet meer van invloed op de hoogte van de toeslag of verlaging van de ouder(s), maar telt rechtstreeks mee voor het vaststellen van het recht op en de hoogte van de gezamenlijke gezinsbijstand.
- Gemeenten hebben de keuze om, wanneer het gezin bestaat uit meer dan twee meerderjarige gezinsleden die een medebewoner hebben, de uitkering niet te verlagen vanwege het inkomenseffect. Door af te zien van de verlaging kan dan een vorm van inkomensondersteuning plaatsvinden. Voorgesteld wordt om van deze mogelijkheid gebruik te maken.
- In de verordening komt de lagere toeslag of norm in verband met het recentelijk beëindigen van de studie (de zogenaamde schoolverlaterstoeslag) niet meer terug. De wetgever plaatst personen de aanspraak maken op studiefinanciering of tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten in een gunstigere positie. Indien de studie wordt beëindigd en een beroep op de WWB wordt gedaan, komt er een einde aan die gunstigere positie. De belanghebbende zou vervolgens nog eens extra worden benadeeld als er een verlaging zou plaatsvinden. Bovendien zou een verlaging alleen van toepassing zijn op een beperkte groep van uitwonende ex-studenten (thuiswonenden vallen per 1 januari 2012 immers onder de gezinsbijstand).
- De categorie verzorgenden/verzorgingsbehoevenden is geschrapt uit de verordening. Deze groep wordt in de wet al als uitzonderingsgroep gezien voor de huishoudtoets.

Op de genoemde punten na is de systematiek van de huidige toeslagenverordening zoveel mogelijk gehandhaafd.

3. Re-integratieverordening

Het college is verantwoordelijk voor de ondersteuning van (onder meer) bijstandsgerechtigden bij de arbeidsinschakeling. Het is aan de gemeenteraad opgedragen om daarover regels te stellen en in een Re-integratieverordening WWB vast te leggen.

De wijziging van de WWB per 1 januari 2012 werkt op enkele onderdelen in op de Re-integratieverordening.

- Intrekking van de WIJ: doordat de Verordening Werkleeraanbod WIJ vervalt komen jongeren voor de arbeidsinschakeling onder het regime van de (Re-integratieverordening) WWB te vallen.
- Re-integratievoorzieningen: bij wet is voor jongeren tot 27 jaar een aantal re-integratie-instrumenten (voorzieningen en vormen van ondersteuning) vastgelegd waar zij, in tegenstelling tot andere bijstandgerechtigden, geen aanspraak op kunnen doen.
- Plan van aanpak: ten aanzien van de arbeidsinschakeling van jongeren wordt het verplicht gesteld een plan van aanpak op te stellen, waarin een uitwerking van de ondersteuning door de gemeente en de verplichting van de jongere zijn opgenomen.
- Alleenstaande ouders: het is mogelijk regels te stellen over de verlengde vrijlating van arbeidsinkomsten van alleenstaande ouders

Los van bovenstaande is de volgende aanpassing opgenomen:

- Werken met behoud van uitkering wordt mogelijk gemaakt. Bij het doorlopen van een leerwerkbaan wordt niet meer verloond.

4. Verordening Langdurigheidstoeslag

De langdurigheidstoeslag is per 1 januari 2009 gedecentraliseerd naar gemeenten. De gemeenteraad heeft hiertoe de verordening vastgesteld. De verordening moet nu worden aangepast in verband met de wijziging van de Wet werk en bijstand (WWB) per 1 januari 2012.

Op een aantal onderdelen is de wetswijziging voor de verordening Langdurigheidstoeslag van belang.

- De definities wijzigen van de bijstandssubjecten (alleenstaand, alleenstaande ouder, gehuwde en gezin).
- De bijstand voor inwonenden wordt afgeschaft.
- De toets op het inkomen van de partner wordt vervangen door een toets op gezinsniveau (huishoudinkomen).
- De inkomensgrens voor het recht op langdurigheidstoeslag wordt gesteld op maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm (was 120%).

5. Participatieverordening

De regering heeft er voor gekozen om de gemeenteraden voor te schrijven dat zij gehouden zijn per 1 januari 2012 een verordening op te stellen met betrekking tot het verlenen van categoriale bijzondere bijstand voor de kosten in verband met maatschappelijke participatie van ten laste komende kinderen (conform artikel 35, vijfde lid, van de WWB).

Er is gebruik gemaakt van de Stimulansz modelverordening, welke Stimulansz in opdracht van de VNG voor gemeenten heeft geschreven.

Formele invulling

Er is gekozen voor een formele invulling van de verordening. Hiermee wordt bedoeld dat verwezen wordt naar beleidsregels m.b.t. kinderpaticipatie (bijdrage regeling deelname sociaal maatschappelijk verkeer en computerregeling). Voordeel van een formele invulling is dat wanneer de bedragen worden verhoogd of verlaagd of de voorzieningen wijzigen, dit makkelijk middels beleidsregels via het college kan worden aangepast.

Tijdelijke verordening

De gemeenteraden zijn gehouden om in ieder geval in de verordening invulling te geven aan het begrip maatschappelijke participatie. De verordening krijgt op voorhand geen structureel karakter. De effecten van de verordeningsplicht op de participatie van de betreffende doelgroep worden na twee jaar geëvalueerd. Vervolgens vindt een beoordeling plaats of het wel of niet wenselijk is om structureel te blijven verplichten om op het beleidsterrein van participatie van kinderen, regels in een verordening vast te leggen en is er een afwegingsmoment om te bezien hoe hiermee verder moet worden omgegaan.